2018

Församlingsinstruktion

SÄVARE FÖRSAMLING 2018 - 2022

ANNA-KARIN.PETERSSON

1. Vad är vi?

Tillsammans i Sävare församling i ord och handling

ska vi tala tydligt om Jesus.

Gud har skapat världen och har makt att gripa in. Han sänder sin Son Jesus Kristus till världen för att Guds kärlek ska bli uppenbarad och mänskligheten frälst. Genom den heliga Anden kallar Gud varje människa till ett nytt liv i gemenskap med Honom. Gud har gett varje människa livet, och har samtidigt gett henne en fri vilja. Genom den fria viljan kan människan göra både ont och gott. Synden är en realitet, men det samma gäller Guds förlåtelse. Den kristna gemenskapen är en skara förlåtna och upprättade syndare.

Den kristna kyrkan bekänner en enda Gud – Fadern, Sonen och den heliga Anden – som skapar, frälser och ger liv. Svenska kyrkan är en del av den världsvida kyrkan och delar den kristna bekännelsen och lovsången till en treenig Gud. (Ur inledningen till Kyrkoordningens 1 kapitel). Detta är en grundläggande beskrivning av vad kyrkan är. Kyrkan är Guds folk och förenar människor över tidens och rummets gränser, men tar även kropp i människor som lever på en specifik plats i en specifik tid. Kyrkan är därmed på samma gång världsvid och lokal, osynlig och synlig. Den osynliga kyrkan är gemenskapen av alla heliga över rummets och tidens gränser. I den gemenskapen står vi som enskilda kristna och som församling. Församlingen är inte en isolerad ö utan ingår i den stora gemenskapen som har linjer tillbaka till apostlarna och till Kristus själv. Kyrkan måste dock ta gestalt och bli synlig. Det gör hon i den konkreta församlingen och hennes liv. Kyrkan står aldrig still utan är ständigt i rörelse. I sig förenar hon både traditionens och förnyelsens kraft.

Synlig blir kyrkan också genom sakramenten. I dopet blir människan delaktig i ett nytt liv i Kristus. Detta nya liv rustas och gestaltas i församlingen. I nattvarden manifesteras de döptas gemenskap och den särskilda gemenskapen mellan Kristus och kyrkan och varje enskild människa.

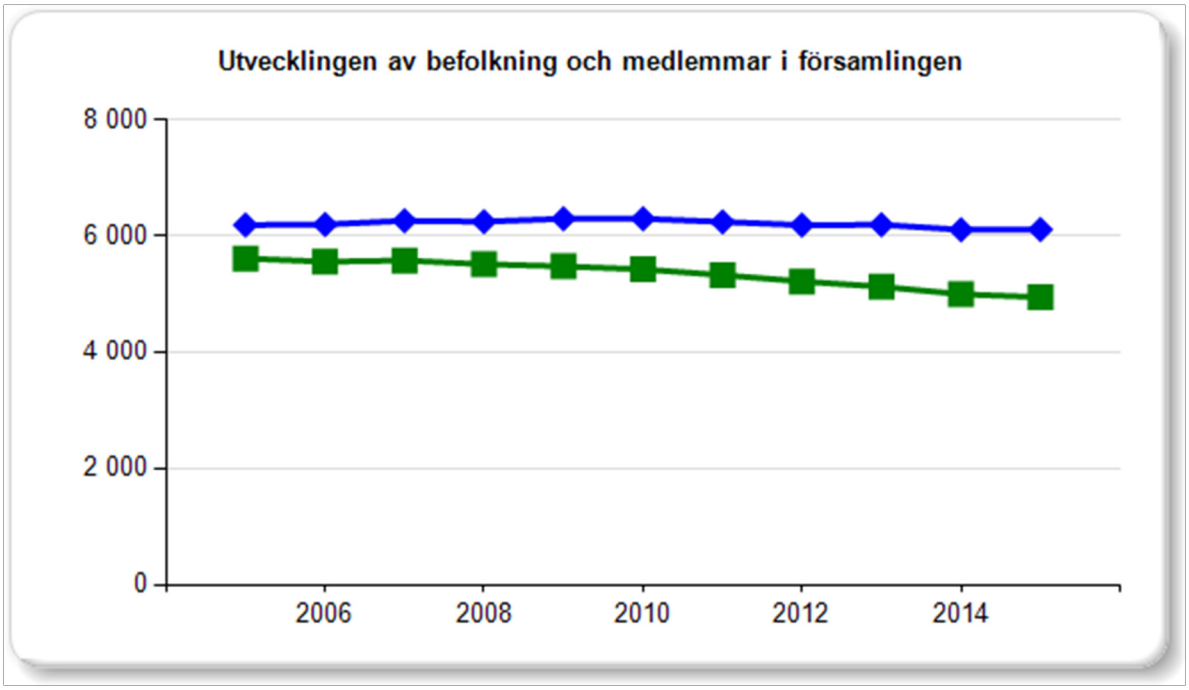
Nya testamentet beskriver kyrkan som en kropp med många delar: *Ty liksom vi har en enda kropp men många lemmar, alla med olika uppgifter, så utgör vi, fastän många, en enda kropp i Kristus, men var för sig är vi lemmar som är till för varandra*. (Rom 12:4–5)

Varje kroppsdel har sin funktion där Kristus är huvudet och tillsammans utgör de en helhet. I dopet och nattvarden finns ett sändningsmotiv där varje enskild kristen sänds ut i världen att leva kristenliv i tjänst för Kristus och sin nästa (diakoni).

Den gudstjänstfirande församlingen innefattar barn, ungdomar och vuxna. Kyrkan bör gå mot en utveckling där den gudstjänstfirande församlingen utgör församlingens självklara subjekt, inte enbart de anställda eller de förtroendevalda. Det är utifrån det synsättet som denna församlingsinstruktion är författad.

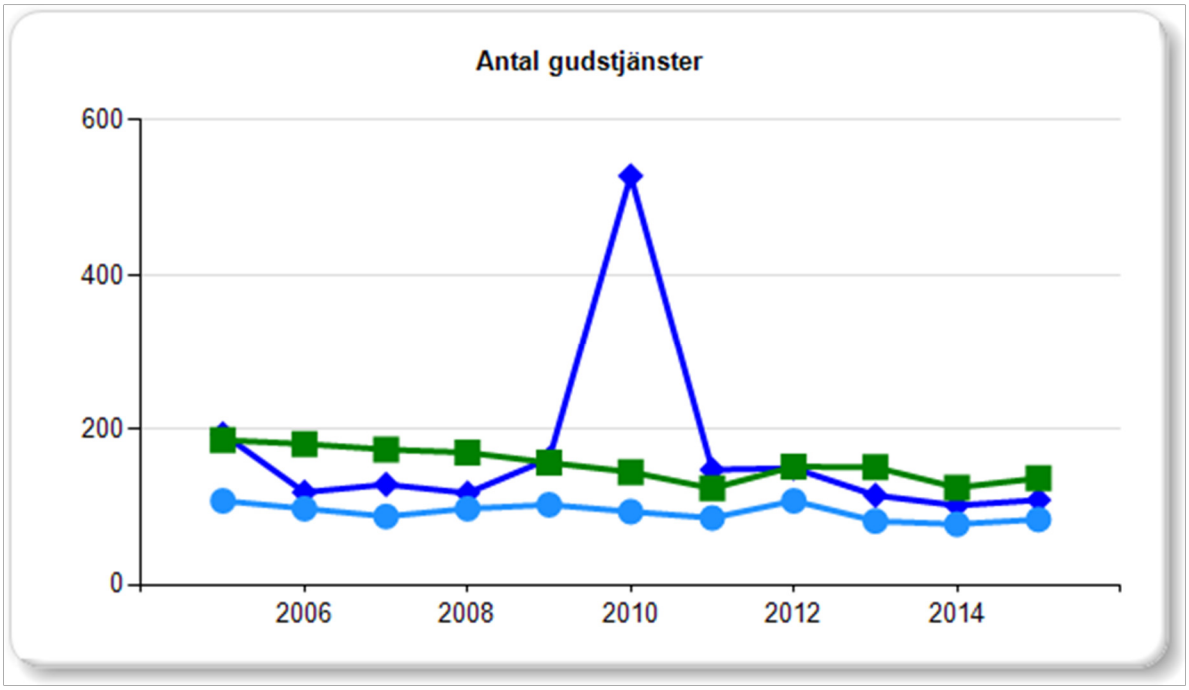
2. Var är vi?

Sävare församlings geografiska läge är mellan Lidköping, Skara och Jung. Det är således en vidsträckt församling med Filsbäck i norr, Hasslösa i öster och Härjevad längst västerut. Församlingen präglas av landsbygd med små byar och några mindre tätorter. Församlingen har nio kyrkor och tre församlingshem. I församlingen finns åtta förskolor och tre skolor för låg- och mellanstadium (Majåker, Vinninga och Saleby). Högstadieskolor och gymnasium finns i Lidköping. Lidköpings kommun är en välmående kommun, men statistiken visar samtidigt på en svagt ökande andel barn som lever i ekonomiskt utsatta familjer: från 13% till 16% mellan åren 2010 och 2014. Andelen barn som gick ur grundskolan med godkänt resultat var 2016 79%, vilket är detsamma som riksgenomsnittet.
I församlingen finns två äldreboenden, Majgården (Majåker) och Bäckliden (Vinninga). Befolknings- och medlemsutvecklingen visar på en minskning under de senaste tio åren gällande den totala befolkningen och en minskning av antalet medlemmar som motsvarar ungefär 1 % per år, vilket åskådliggörs i nedanstående diagram:

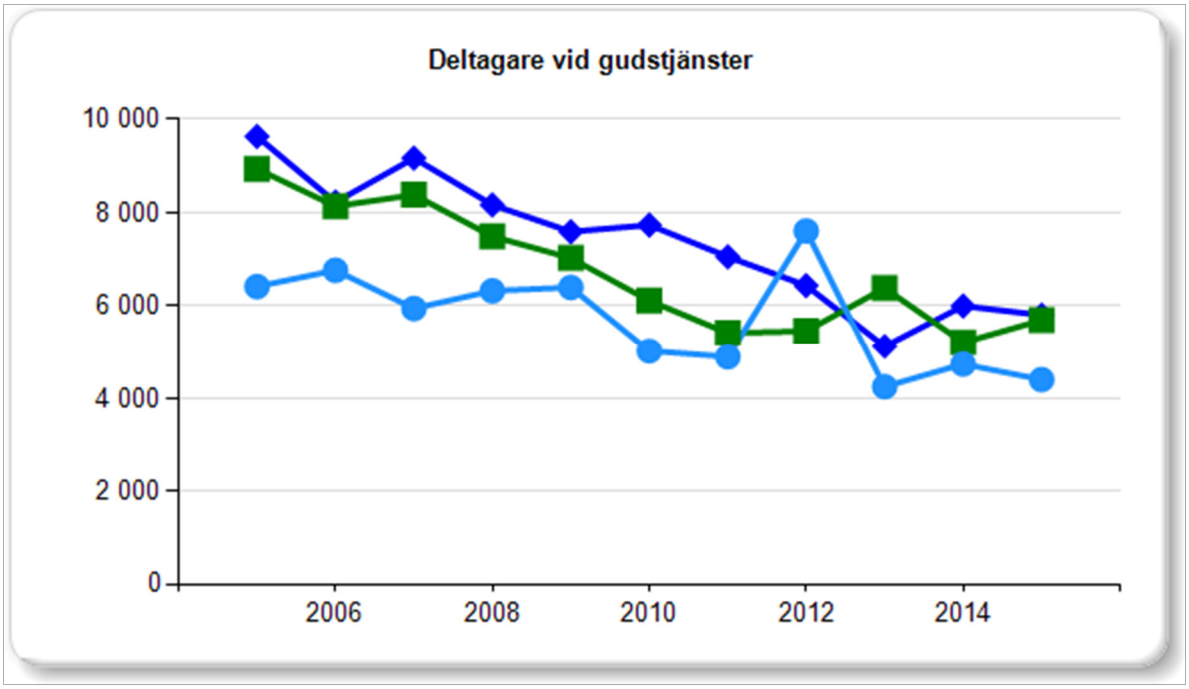
		2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
■	Medlemmar i Svenska Kyrkan	5 617	5 561	5 583	5 517	5 481	5 430	5 330	5 222	5 130	5 002	4 951
♦	Total folkmängd	6 194	6 203	6 267	6 251	6 301	6 302	6 248	6 192	6 197	6 111	6 117

År 2006 skedde en församlingsreglering, då åtta församlingar gick samman till en och bildade Sävare församling. Det är därför relevant att se på gudstjänstlivets utveckling de senaste åren, vilket i nedanstående diagram gestaltas av antal gudstjänster:

I den stående axeln visas antal. Den **gröna** linjen visar antalet huvudgudstjänster under de senaste tio åren. Den **mörkblå** linjen visar antalet andra gudstjänster det vill säga musikgudstjänster, temagudstjänster andra gudstjänster som inte firats som huvudgudstjänst. Den **ljusblå** linjen visar antalet kyrkliga handlingar, det vill säga gudstjänster vid dop, vigsel, begravning eller konfirmation. (Toppen som syns 2010 är en uppenbar felrapportering, varför den ska förbises). Av diagrammet kan vi utläsa att antalet huvudgudstjänster i Sävare församling var 186 i början av perioden och 137 tio år senare. Vidare firades 194 andra gudstjänster under början av perioden och 109 det senaste året. Antalet kyrkliga handlingar var 108 i början och 84 i slutet av perioden.

När det gäller gudstjänstdeltagandet ser bilden ut så här:

Den **gröna** linjen visar deltagandet i huvudgudstjänster. Den **mörkblå** linjen visar deltagandet i gudstjänster som inte är huvudgudstjänst. Den **ljusblå** linjen visar deltagandet i kyrkliga handlingar. Vid en jämförelse mellan det första och senaste året i tidsserien framgår att deltagande vid andra gudstjänster än huvudgudstjänster minskat, deltagande vid huvudgudstjänster likaså och även deltagandet vid kyrkliga handlingar har gått nedåt.

Det är även intressant att titta på vilka faktorer som kan komma att påverka församlingen framöver. Följande faktorer är uppenbara i närtid:

- Ny skola byggs i Majåker
- Väg 44 får en ny sträckning mellan Filsbäck och Källby
- Färre människor firar gudstjänst
- Sjunkande medlemstal (1–2 % per år)

Analys

Statistiken visar på stadigt sjunkande medlemstal med 1–2% per år. Detta påverkar självklart församlingen ekonomiskt, då intäkterna för kyrkoavgift minskar. Det är dock inte den viktigaste konsekvensen, utan det viktigaste för församlingen och för hela Svenska kyrkan är snarare vad som händer med självbilden och kyrkosynen när andelen medlemmar stadigt minskar. Vad händer till exempel med begreppet folkkyrka när färre människor relaterar till församlingen på det sätt som man gjort tidigare? I kyrkoråd, bland anställda och bland aktiva i

församlingen har redan ett samtal initierats där man resonerar kring och försöker problematisera kyrkosynen, det samtalet måste och ska fortsätta. Ett minskat antal gudstjänster ger också minskat deltagande i gudstjänsterna. Ett minskat gudstjänstdeltagande ifrågasätter hela församlingens liv eftersom gudstjänsten är/ska vara själva hjärtpunkten för församlingen. Risken är att människor avskärmas än mer från församlingens inre liv.
Församlingen visar en fortsatt hög dop- och konfirmationsstatistik jämfört med riket. Dock deltar inte barn/familjer och unga och sätter prägel på gudstjänstlivet i så stor utsträckning som församlingen skulle önska. Det är uppenbart att exempelvis hög dop- eller konfirmationsfrekvens inte med nödvändighet ger en ”ung” församling, utan människor behöver lotsas in i församlingens liv på ett ännu mer aktivt sätt. Barn och ungas känsla av tillhörighet i församling visar på att delaktighet och att tas i anspråk är avgörande.
I och med byggandet av en ny skola i Majåker kommer sannolikt bostadsområdet bli än mer populärt för framförallt barnfamiljer. Det ger nya utmaningar för arbetet i Majåkerskyrkan, med kyrkan ”mitt i byn” och stor närhet till människor som bor och rör sig där. Det är rimligt att församlingen koncentrerar mer resurser till arbetet i Majåkerskyrkan framöver.
Den nya dragningen av väg 44 utgör en uppenbar risk att en stor del av den geografiska församlingen ”skärmas av”. Redan idag är det svårt att nå de boende i Filsbäck, många är ovetande om att de tillhör Sävare församling eftersom Filsbäck numera definieras som en del av Lidköping. Detta får också konsekvenser för barnen i vår församling, då de barn som går på förskola i Filsbäck i de flesta fall inte har möjlighet att ta sig till exempelvis Kyrkans barntimmar, och resultatet ofta blir att församlingen ”mister” dessa barn. Det utmanar oss att tänka nytt kring våra former för inte minst barn- och ungdomsverksamheten.

3. Vad vill vi och vad ska vi?

Kyrkan är Guds folk och förenar människor över tidens och rummets gränser, men tar även kropp i människor som lever på en specifik plats i en specifik tid. Församlingens grundläggande uppgift är att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt att utöva diakoni och mission. Syftet är att människor ska komma till tro på Kristus och leva i tro, en kristen gemenskap skapas och fördjupas, Guds rike utbredas och skapelsen återupprättas. Allt annat som församlingen utför är stöd för och en konsekvens av denna grundläggande uppgift. (Ur inledning till Kyrkoordningens 2 avd.)

Sävare församling ska vara en gemenskap där människor kan bygga upp och leva i en livslång relation till Gud.

Domkapitlets regler

Gudstjänstfirande 17 kap 3§

I Sävare församling firas huvudgudstjänst enligt kyrkoordningens och domkapitlets bestämmelser. Nedan anges mer utförligt hur gudstjänstlivet ska gestaltas och utvecklas.

Antal huvudgudstjänster med nattvard 17 kap 5§

I Sävare församling firas söndaglig mässa, i minst en av gudstjänsterna.

Dopundervisning som föregår konfirmation 22 kap 5§

Konfirmationsundervisning sker enligt Svenska kyrkans riktlinjer, Sävare församling har även under en tid haft särskild dispens från domkapitlet angående försöksverksamhet med treårig konfirmationsundervisning. Försöksverksamheten pågår med dispens fram till och med år 2025.

Om kyrkomusikern är organist eller kantor 34 kap 2§

I Sävare församling finns för närvarande fyra (4) tjänster för musiker, varav tre är besatta av kantorer och en församlingsmusiker. Ingen organisttjänst finns i församlingen.

Gudstjänst – bön och lovsång

Församlingens gemensamma gudstjänst är kärnan och själva pulsslaget i församlingens liv. Där finns lovsången till Gud, där finns bönen om förbarmande, där tas Guds ord emot och där delas Kristi kropp och blod.

Huvudgudstjänst firas i församlingen varje söndag och kyrklig helgdag. I regel firas tre till fyra gudstjänster i församlingen varje söndag. Utöver huvudgudstjänst firas exempelvis musikgudstjänster och gudstjänst för stora och små. Minst en av söndagens gudstjänster firas som mässa. Som huvudgudstjänst används i huvudsak högmässans ordning. Under veckan möts församlingen också till bön och gemenskap i enklare vardagsmässor, bön i Taizéanda, gemensamma morgonböner, Stillhet inför natten (musik och aftonbön), helgmålsbön och ljusgudstjänster.

Sävare församling är välsignad med nio kyrkor, och de utgör tillsammans en exposé över svensk kyrkohistoria. Lindärva medeltida kyrka, katedralen i Saleby och stadsdelskyrkan Majåker, alla har de sina olika förutsättningar och utmaningar. Den grundläggande utgångspunkten för att börja ett strategiskt gudstjänstarbete måste rimligtvis vara att ställa frågan: var kan vi bygga en hållbar, växande och fördjupande gudstjänstfirande församling? För att svara på den frågan måste några andra saker besvaras först:

- Var bor människor idag?
- Var finns människor som längtar och vill ta ansvar för gudstjänsten?

Perspektivet ”för vem” är ytterst relevant när det gäller gudstjänsten. I det strategiska arbetet likaväl som i det dagliga planerandet och firandet av gudstjänsten ska svaret på den frågan vara ”för dem som är här”. Vi ska inte skapa gemenskap eller gudstjänster för dem som inte är här, utan för dem som faktiskt samlas.

Kyrkobyggnaderna som resurs för den grundläggande uppgiften

Tre huvudsakliga platser för gudstjänstlivet är Saleby, Majåker och Sävare. Där finns församlingshem och kyrkor som lämpar sig väl vad gäller tillgänglighet och kyrkorum, det är på och kring dessa platser som de flesta människor bor, och det är också här som församlingens vardagsarbete bedrivs. Användandet av kyrkobyggnaderna kan tecknas övergripande enligt följande:

Sävare – söndaglig gudstjänst samt vardagsmässa

Saleby – ungefär tre av fyra söndagar, strävan mot söndaglig gudstjänst

Majåker – gudstjänst en gång i månaden, strävan efter tätare mellan tillfällena. Bön i Taizéanda. Ambition att inom fem år fira söndaglig gudstjänst.

Hovby – endast öppen sommartid, används företrädesvis till musikgudstjänster

Hasslösa – en gång i månaden, företrädesvis musikgudstjänster samt helgmålsbön

Norra Härene – en gång i månaden

Trässberg – en gång i månaden

Härjevad – en gång i månaden

Lindärva – en gång i månaden samt vardagsgudstjänster

Det finns redan en utvecklad modell för hur kyrkobyggnaderna används, framtagen utifrån vad som tidigare sagt om var människor bor men också utifrån energisynpunkt. Saleby kyrka som är stor och kostsam att värma, kan under vintertiden fortsatt stängas för att istället begagna det nybyggda församlingshemmet.

Undervisning – att rusta och leda

Församlingen har ett särskilt uppdrag att undervisa de som döps i församlingen samt att leda och rusta varje kristen att leva i tro. Det är ett uppdrag som kyrkan övertagit från apostlarna som fick den direkta befallningen av Kristus att döpa och lära. I församlingen ska bedrivas undervisning för barn, ungdomar och vuxna. Detta sker genom dopundervisning för barn i regelbunden verksamhet såsom Kyrkans barntimmar, Minior, Junior. Det sker genom konfirmationsundervisning i olika former och församlingens ungdomsgrupper. För vuxna finns en väl utvecklad körverksamhet och ett påbörjat uppbyggnadsarbete av studiegrupper och samtalsgrupper.

Ett särskilt avsnitt bör behandla kyrkomusiken. Församlingens kör- och musikverksamhet ska stärka och leda församlingens lovsång, och i Sävare församling vill vi sikta på att nå alla åldrar vad gäller musik och körsång. Musik är i sig ett pedagogiskt redskap och i den lutherska traditionen finns en skatt att förvalta vad gäller gemensam sång som i sig är både lovsång och undervisning. Musiken i gudstjänsten bör präglas av en balans mellan tradition och förnyelse, med ansvarstagande för förvaltandet av inte minst den äldre kyrkomusiken.

Behovet för församlingen att vara en rekryterande miljö ökar allt mer. Detta gäller både rekryterandet av anställda och förtroendevalda. Att aktivt arbeta med att kalla och rusta unga ledare är viktigt för det nuvarande församlingslivet men också för att få präster, diakoner och pedagoger i framtiden. Att undervisa musikelever (särskilt orgel) är en tidskrävande men mycket viktig uppgift för kyrkomusikerna som fortsatt ska prioriteras.

Barnets perspektiv – barnkonsekvensanalys

När Jesus vill undervisa lärjungarna om hur vi ska komma närmare Gud, tar han fram ett barn. Om ni inte blir som barnen kommer ni aldrig in i Guds rike, säger han. Det är en utmaning för oss som församling. I Sävare församling finns ett rikt verksamhetsliv för barn och unga, med grupper för allt från Kyrkans barntimmar till tonår. Men att låta barn och ungas röster höras och göra skillnad är något annat. Församlingens mångfald ska synas även med avseende på ålder, och det är i gudstjänsten som det blir tydligast. Detta stämmer väl med flera av barnkonventionens portalparagrafer: barns rätt till liv och utveckling (art. 6) och barns rätt att uttrycka sin mening (art. 12). Men starkast av alla blir ändå bilden av Kristi kropp: församlingen blir inte hel om inte alla som vill är ”där”.

I församlingsinstruktionens första del som behandlar den teologiska grundsynen uttrycks att den gudstjänstfirande församlingen är och ska vara församlingens självklara

subjekt. Detta gäller i allra högsta grad barn och ungdomar. Att se den gudstjänstfirande församlingen som självklart subjekt innebär dels att barn och unga tillsammans med vuxna i och med det tillåts förkroppsliga församlingen, dels att gudstjänsten blir det forum där barn och unga på ett konkret sätt kan vara med och påverka.

Diakoni – till tjänst för vår nästa

Diakoni är den kristna tron utlevd i vardagen. Diakoni är det sätt på vilket vår tro gestaltas i församlingens och den enskilde kristnes liv. Diakoni är därför varje kristens uppgift. Diakoni yttrar sig delvis i särskilda grupper och samlingar som församlingen ordnar gemensamt, i den enskilda själavården som främst församlingens präster möter, men också i förtroliga samtal och stöd i vardagen som enskilda församlingsmedlemmar utför. Diakonin har också en profetisk dimension som baseras på Jesu uppmaning till sin kyrka att vara världens ljus och jordens salt.

Mission – hur vänder vi oss utåt?

Kristen tro är uppenbarelsetro, och kyrkan bär på vittnesbördet om Guds uppenbarelse i Jesus Kristus. I dopet ges alla kristna uppdraget att bära det vittnesbördet vidare. Det har i kyrkans historia skett både lokalt och internationellt. Det är viktigt för församlingen att fortsatt reflektera över hur vi vänder oss utåt och hur vi välkomnar nya i församlingens gemenskap. Till trovärdigheten som kyrka och församling hör också hur vi förhåller oss till varandra kristna emellan, samt hur vi samexisterar med människor och samfund av annan tro. Vad gäller det ekumeniska arbetet så finns det en församling i Vinninga (Falkagårdskyrkan) som är ansluten till Slättmissionen. Det formella samarbetet gestaltar sig än så länge framförallt i regelbundna samtal mellan kyrkoherde och pastor.

Idealitet – gemensamt ansvar i församlingen

Församlingen beskrivs i Nya testamentet som en kropp, där de olika delarna har olika funktioner och uppgifter. I kyrkan finns ända sedan de första församlingarna särskilda ämbetsbärare och lekmän som var för sig har olika uppgifter. I dopet ligger den grundläggande kallelsen och vigningen till tjänst och ansvar i församlingen. De som är anställda har en särskild uppgift att rusta och leda församlingen, men församlingens liv levs gemensamt. Synen på idealitet omformas när fokus läggs på hela den gudstjänstfirande församlingen - inte enbart de vuxna - och kyrkan som Kristi kropp. Då är inte församlingen ”någon som gör något för någon annan” eller församlingsengagemang en uppgift jag utför

”frivilligt”, utan vars och ens kallelse (barns och ungdomar likaväl som vuxnas) får gestaltas i kristenliv i församlingen.

Kyrkan – Kristi kropp

Församlingen är en del av den världsvida kyrkan och förvaltar ett heligt arv givet av Kristus. Församlingen är Kristi kropp och står därmed också i ett ekumeniskt sammanhang. I Vinninga finns Falkagårdskyrkan som är en församling ansluten till Slättmissionen. Goda kontakter och gemensamt böneliv tillsammans med andra kristna på orten är viktigt både för församlingens liv och trovärdighet.

Det finns inga interreligiösa mötesplatser i församlingen. Dock uppstår religionsmöten dagligen på arbetsplatser och i skolor och där behöver övas i trygghet i det egna och respekt för andra. Det finns heller ingen verksamhet på andra språk än svenska.

Till landsbygdsförsamlingens särskilda villkor hör att det är nödvändigt att samverka med de andra aktörer (skolor, företag, föreningar) som finns på orten. Gentemot förskola/grundskola finns ett väl utvecklat skolprogram, samarbete sker självklart med äldreomsorg och mötesplatser för äldre, och även idrottsföreningar när behov uppstår.

Utvecklingsområden

Tre utvecklingsområden behöver fokuseras under den kommande perioden. Det är:

- Gudstjänst

Här handlar det om att ytterligare stärka och utveckla gudstjänstlivet i de tre huvudkyrkorna. Finna en fungerande form för gudstjänst (söndagskvällar) i de kyrkor vi inte använder så ofta, samt vid de tillfällen då gudstjänsterna samlar få deltagare (färre än 10). Fortsätta samtalet om gudstjänstutveckling, liturgi, tradition och förnyelse.

- Undervisning

Framförallt handlar det om att utveckla gemenskapen för vuxna i studiegrupper, samtalsgrupper med mera. Undervisning om bibeln och kristen tro ska vara lätt att finna för den som söker.

- Att vara ideell i församlingen

Utifrån vad som skrivits flera gånger i denna instruktion om församlingen som Kristi kropp och den grundläggande vigningen till tjänst i dopet, är det av nöden att församlingens kyrkoråd och anställda arbetar med hur man möjliggör för människor att ta ansvar och hur en mångfald av människor tas i anspråk.

Utifrån dessa utvecklingsområden har följande mål formulerats:

Målformulering:

Människor måste ges möjligheten att se att det finns en plats för alla som vill i församlingen och erbjuda en gemenskap oavsett vem man är.

Utgångspunkt:

Alla har en plats i församlingen; barn, unga och vuxna.

Problembeskrivning:

Idag ”konkurrerar” församlingen på samma område som människors andra aktiviteter och engagemang, vilket kan göra det svårt för många att välja. Tendensen är att den mänskliga gemenskapen dras isär i samhället.

Hur ska målet nås?

Genom att erbjuda en fri och upprättande gemenskap som låter människor växa genom att tas i anspråk.

Målformulering:

Det ska skapas fler tillfällen och sammanhang i Sävare församling för vuxenväg till/i tro.

Utgångspunkt:

Vuxna människor behöver få växa i tro.

Problembeskrivning:

Mellan konfirmationsåldern/ungdomsgruppen och äldre vuxen finns ganska få sammanhang för detta.

Hur ska målet nås?

Genom att samla och inbjuda olika grupper för samtal, diskussion och undervisning. Genom både djupgående och utåtriktade sammanhang ska olika människor nås.

Målformulering:

Det ska vara lätt för människor att ta ansvar och arbeta för en mångfald bland de aktiva.

Utgångspunkt:

Det är viktigt för församlingen att många olika människor tar aktivt ansvar och delar på uppgifterna.

Problembeskrivning:

Det är svårare att rekrytera människor till det som tidigare varit livslånga engagemang (till exempel kyrkvärdskap). Enstaka, ”enklare” uppgifter kan göra stora skillnad både för den enskilde och för församlingen.

Hur ska målet nås?

Genom att bli bättre på att övervinna fördomar om andra samt våga fråga.

Målformulering:

Vi vill vara en välkomnande kyrka med en levande och livgivande gemenskap som gör att medlemmar stannar kvar och att fler människor kan välja att bli medlemmar i församlingen.

Utgångspunkt:

Det är viktigt att vara medlem i Svenska kyrkan och sin lokala församling. Det är ett uttryck för delaktigheten i hela Kristi kropp.

Problembeskrivning:

Utträdena ur Svenska kyrkan ökar, många värdesätter inte heller sitt medlemskap eller är medvetna om församlingens uppgift i världen.

Hur ska målet nås?

Genom att vara tydliga med vad medlemskapet innebär och samtidigt vara en öppen och välkomnande gemenskap.

Församlingsinstruktionen godkänd den 7 februari 2018

_____

Kyrkofullmäktiges ordförande Gunnar Laurell

_____

Kyrkoherde Judith Fagrell